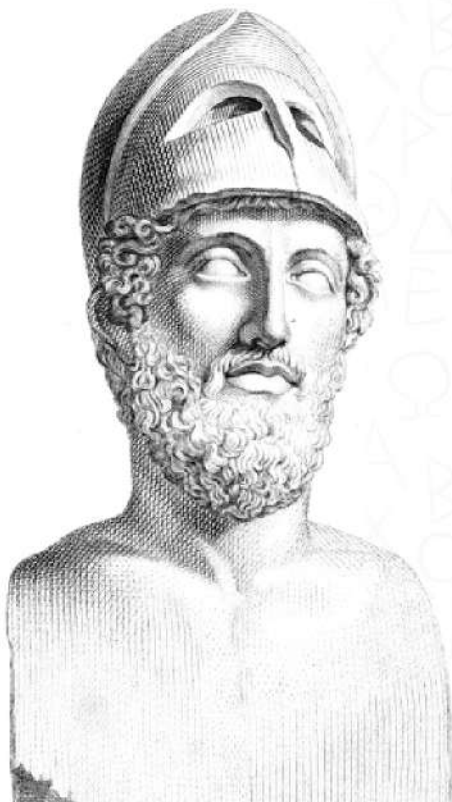

Ιστορία

Τετράδιο Μελέτης

Α'
Γυμνασίου

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΠΕΡΙΚΛΗΣ
495/494-429 ΠΧ

★ **100%** ★
ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Τετράδιο Σπουδής - Γιατί;

Το Τετράδιο Σπουδής ΑΡΝΟΣ είναι βασισμένο στη Μέθοδο ΑΡΝΟΣ, ένα σύστημα μάθησης με Στόχους – Υλοποίηση – Πιστοποίηση.

Βοηθάει το μαθητή να οικοδομήσει τη σκέψη του βήμα-βήμα, απλά και κατανοητά. Είναι Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο βάσει του οποίου γίνεται η διδασκαλία στο online μάθημα με «φυσικό» τρόπο. Ο δάσκαλος γράφει και υπογραμμίζει παράλληλα με το μαθητή.

Το Τετράδιο Σπουδής αποτελείται από:

- ★ Οπτικοποιημένη Θεωρία με ροή & συνέχεια
- ★ Ασκήσεις για Διδασκαλία και Εξάσκηση
- ★ Συνδυαστικές και Επαναληπτικές Ασκήσεις
- ★ Θέματα Προσομοίωσης Εξετάσεων

Πιστοποίηση Γνώσεων

Σε προγραμματισμένες ημερομηνίες διεξάγονται online ή/και δια ζώσης **Επαναληπτικά Τεστ Αξιολόγησης** στα οποία ο μαθητής πιστοποιεί και επαληθεύει τις γνώσεις του.

Για τους Γονείς

Πώς ο γονέας μπορεί να έχει εικόνα και εποπτεία στην πρόοδο του παιδιού του;

Το Τετράδιο Σπουδής είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο για τη βήμα – βήμα εξάσκηση του μαθητή, μεταβαίνοντας με ασφάλεια από τα πιο απλά στα πιο σύνθετα. Επίσης, είναι ένας φυσικός τρόπος ο Γονέας να ελέγχει την πρόοδο του παιδιού του.

Πώς γίνεται η εποπτεία από το γονέα;

Σε κάθε μάθημα ελέγχει την ορθότητα των λύσεων, την κατανόηση και τη συμμετοχή του παιδιού στα μαθήματα.

Διδασκαλία στον ΑΡΝΟ σημαίνει:

- ★ Απεριόριστη μελέτη με video lessons
- ★ Αυτομάθηση στο App Arnos Learn
- ★ Coaching εξατομικευμένο
- ★ Μοτίβα Μάθησης και Εξάσκησης
- ★ Κάθε Απορία για εμάς είναι Πρόκληση!

★ Μέθοδος ΑΡΝΟΣ

Η **Μέθοδος ΑΡΝΟΣ** οδηγεί κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως γνώσεων ή επιπέδου, να μελετά από το επίπεδο όπου αισθάνεται άνετα, ώστε να διαμορφώσει γερές βάσεις για μάθηση.

Live Διδασκαλία Το online μάθημα γίνεται με φυσικό τρόπο, γιατί συνδυάζει την Τεχνολογία, το Πνεύμα, την Οργάνωση και την Εμπειρία.

Τετράδιο Σπουδής Είναι ο οδηγός για τη διδασκαλία του μαθήματος, την εξάσκηση του μαθητή και την πραγματοποίηση της online διδασκαλίας με Λόγο, Εικόνα και Παρατήρηση.

Καθηγητής Είναι ο σκηνοθέτης της διδακτικής πράξης, ο οποίος δρα σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό οικοσύστημα με Στόχους, Μαθησιακό Πλάνο και Ευθύνη.

«Μέθοδος ΑΡΝΟΣ... το καταστάλαγμα μιας πορείας 35 ετών με εκπαιδευτικές και εκδοτικές επιτυχίες, με ταξίδια πολιτισμού, συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις και αποτυχίες... μα, κυρίως, η παρακαταθήκη του ζευγολάτη πατέρα - Αρνού.»

Γιάννης Π. Κρόκος

Τετράδιο Μελέτης

Ιστορία Α΄ Γυμνασίου

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο
για Διδασκαλία και Μελέτη

- Οδηγός για τη Διδασκαλία του Καθηγητή
- Οδηγός για τη Μελέτη του Μαθητή
- Διδασκαλία Online με φυσικό τρόπο
- Τόπος Εποπτείας Προόδου από το Γονέα
- Διδασκαλία με Πιστοποιημένους Καθηγητές ΑΡΝΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2021

Ιστορία Α Γυμνασίου – Τετράδιο Μελέτης

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική, μερική ή περιληπτική αναπαραγωγή και μετάδοση έστω και μιας σελίδας του παρόντος βιβλίου κατά παράφραση ή διασκευή με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό κ.λπ. – Ν. 2121/93, άρθρο 51).

Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες, βιβλιοθήκες, οργανισμούς κ.λπ. (άρθρο 18). Οι παραβάτες διώκονται (άρθρο 13) και τους επιβάλλονται κατάσχεση, αστικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το νόμο (άρθρο 64-66).

Συντακτική Ομάδα Κέντρου ΑΡΝΟΣ

Διευθυντής σειράς:	Ιωάννης Π. Κρόκος
Συνεργάστηκαν:	Αναστάσιος Λαμπράκης Αγγελική Χαιρέτη

ΑΡΝΟΣ ONLINE EDUCATION

Πρόλογος

Οι στόχοι των συντακτών του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας δεν ήταν η εκπόνηση ενός ακόμη βοηθήματος ή μιας «τσουκάλας» για το μάθημα της Αρχαίας Ιστορίας στην Α΄ Γυμνασίου το οποίο «θα πρέπει να διαβάσει ο μαθητής ή η μαθήτρια...». Αντιθέτως, η φιλοδοξία τους ήταν να αποτελέσει τον κυριότερο σύντροφο του μαθητή ή της μαθήτριας, του δασκάλου ή της δασκάλας αλλά και του γονέα ή του κηδεμόνα, ο οποίος συμπαραστέκεται στην προσπάθεια των παιδιών του, για τη μελέτη της Ιστορίας του ελληνικού χώρου από τους προϊστορικούς αιώνες μέχρι και την αυγή του βυζαντινού κόσμου με ευχάριστο τρόπο.

Η σύνταξη του βιβλίου της *Εκπαιδευτικής Κοινότητας ΑΡΝΟΣ* ακολουθεί την δομή του σχολικού εγχειριδίου, όμως αποσκοπεί στη κατανόηση των ιστορικών περιόδων καθώς και στη συνάφεια και συνέχεια που έχουν μεταξύ τους, ώστε να επιτυγχάνεται η κατανόηση δίχως την υποχρέωση της στείρας απομνημόνευσης η οποία τελικά κουράζει και συγχύζει τους μελετητές της Ιστορίας. Η σύνδεση της Ιστορίας με τα αρχαιολογικά ευρήματα και τις γραπτές πηγές κάθε περιόδου, η κατανόηση της γεωγραφίας, δηλαδή του χώρου μέσα στον οποίο λαμβάνουν χώρα οι διάφορες προϊστορικές και ιστορικές περιόδους εμπεδώνουν στην συνείδηση των μαθητών το φαινόμενο της ιστορικής εξέλιξης θίγοντας τις αιτίες, τις αφορμές και τις ιδιαίτερες συνθήκες που δημιουργούν τα διάφορα ιστορικά γεγονότα. Επίσης, η κατακλείδα του κάθε κεφαλαίου με την ενότητα **Το ξέρεις ότι...** αποσκοπεί στην σύνδεση των ιστορικών επεισοδίων με το σήμερα, δηλαδή με γνωρίσματα της σύγχρονης εποχής, τα οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορεί να συναντούν στην καθημερινότητά τους αλλά αποτελούν στοιχεία της ιστορικής μνήμης και συνείδησης τα οποία αντλούν την καταγωγή τους από το παρελθόν του λαού μας.

Αναστάσιος Λαμπράκης

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο Α: Η εποχή του Λίθου	4
Παλαιολιθική – Μεσολιθική Εποχή	4
Νεολιθική Εποχή	8
Κεφάλαιο Β: Η εποχή του Χαλκού	13
Ο Κυκλαδικός πολιτισμός	13
Ο Μινωικός Πολιτισμός	18
4. Η Θρησκεία και η Τέχνη των Μινωιτών	22
3. Ο Μυκηναϊκός Κόσμος.....	26
4. Η Θρησκεία και η Τέχνη των Μυκηναίων	34
Κεφάλαιο. Γ: Ο Ελληνικός κόσμος από το 1100-800 π.Χ.....	40
Οι Μεταβατικοί Χρόνοι.....	40
2. Η Πολιτισμική Αναγέννηση.....	47
Κεφάλαιο Δ: Αρχαϊκή Εποχή	53
Η Αποικιακή Εξάπλωση	53
Η πόλη-κράτος και η εξέλιξη του πολιτεύματος	57
Η Σπάρτη	61
Αθήνα: Από τη Βασιλεία στην Αριστοκρατία	66
Αθήνα: Πορεία προς τη Δημοκρατία	71
Οι Πανελλήνιοι Δεσμοί	76
Η οριστική απομάκρυνση της περσικής επίθεσης	85
Τα Γράμματα	91
Η Τέχνη.....	95
Κεφάλαιο Ε: Η Ηγεμονία της Αθήνας: 479-431π.Χ.	104
Συμμαχία της Δήλου: Η Συμμαχία όργανο της Αθηναϊκής Ηγεμονίας	105
Το Δημοκρατικό Πολίτευμα Σταθεροποιείται -	111
Ο Περικλής και το Δημοκρατικό Πολίτευμα.....	111
Η λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος - Οι λειτουργίες.....	116
Η συγκρότηση της Αθηναϊκής Κοινωνίας- Η καθημερινή ζωή.....	120

Η διαδικασία της μόρφωσης – Ο Αθηναίος και η εργασία.....	124
Η Αθήνα γιορτάζει	124
Κεφάλαιο Ζ': Η ανάπτυξη της Μακεδονίας.....	128
Το Κράτος της Μακεδονίας	128
Το Κράτος της Μακεδονίας επεκτείνεται.....	132
Αλέξανδρος. Η κατάκτηση της Ανατολής	136
Το έργο του Αλέξανδρου	141
Οι Τύχες της Κύπρου.....	146

Κεφάλαιο Α: Η εποχή του Λίθου

1. Παλαιολιθική - Μεσολιθική Εποχή

Πότε εμφανίστηκε ο άνθρωπος;

Ο πρώτος άνθρωπος εμφανίστηκε για πρώτη φορά πριν 2.500.000 χρόνια πριν από σήμερα στην Αφρική και ονομάστηκε «**ικανός άνθρωπος: homo habilis**» ζούσε σε ομάδες και έφτιαχνε απλά εργαλεία από λίθο.

Ο «**όρθιος άνθρωπος: homo erectus**» διαδέχεται τον «ικανό άνθρωπο». Εμφανίζεται στην Αφρική και στην Ευρώπη, για πρώτη φορά χρησιμοποιεί τη φωτιά και φτιάχνει τελειότερα εργαλεία από λίθο.

Πριν 200.000 χρόνια πριν από σήμερα, εμφανίστηκε ένα νέο είδος ανθρώπου ο «**σοφός Άνθρωπος: homo sapiens**» είναι ικανότερος από τους προηγούμενους γιατί διαθέτει μεγαλύτερο εγκέφαλο. Δημιουργεί νέα εργαλεία και όπλα από λίθο ενώ για πρώτη φορά ενδιαφέρεται να θάψει τους νεκρούς του

Το τελευταίο είδος ανθρώπου, στο οποίο ανήκουμε και εμείς, είναι ο «**σοφότατος άνθρωπος: homo sapiens-sapiens**». Εμφανίστηκε στη γη πριν 35.000 χρόνια πριν σήμερα και είναι αυτός που επινοεί την τέχνη, τελειοποιεί τα λίθινα εργαλεία των προηγούμενων ανθρώπων και κατασκευάζει και κατασκευάζει και νέα: οστέινα.

Περίοδος	Είδος ανθρώπου	Τεχνολογία	Επιτεύγματα
Πρώιμη Παλαιολιθική εποχή 2.500.000-200.000π.Χ	« Ικανός Άνθρωπος »	Κροκάλες	Ομαδική ζωή
	« Όρθιος Άνθρωπος »	Χειροπελέκους	Φωτιά
Μέση Παλαιολιθική εποχή 200.000-35.000π.Χ.	« Σοφός Άνθρωπος »	Αιχμές	Ενταφιασμός νεκρών
		Ξέστρα	
		Λεπίδες	

Υστερη Παλαιολιθική – Μεσολιθική εποχή 35.000-6.500π.Χ.	«Σοφότατος άνθρωπος»	Ξύστρα – Γλυφίδες Οστέινα εργαλεία	Επιινόηση της τέχνης
---	-------------------------	---	-------------------------

Πίνακας 1: Η εμφάνιση του ανθρώπινου είδους

Πώς επιβίωσε ο άνθρωπος;

Τη μακρά περίοδο που καλύπτει η Παλαιολιθική και Μεσολιθική εποχή (2.500.000 – 6.500π.Χ.) ο άνθρωπος ήταν περιπλανώμενος **κυνηγός και τροφοσυλλέκτης** και φτιάχνει τα εργαλεία του από **λίθο (Εικ. 1)**. Ακολουθούσε τα ζώα, που κυνηγούσε και επέλεγε να **ζει σε σπήλαια** κοντά σε ποτάμια, λίμνες ή πηγές νερού. Στη μεσογειακή Ευρώπη κυριαρχούν τα βόδια, τα ελάφια και τα άλογα, στη δυτική ο τάρανδος, ο αίγαγρος και η αντιλόπη ενώ στην ανατολική το μαμούθ. Τα ζώα του προσφέρουν το κρέας τους για να τραφεί, το δέρμα τους για να ντυθεί αλλά και τα οστά και τα κέρατα τους για να φτιάξει όπλα και εργαλεία. Για να συμπληρώσει την τροφή του καταναλώνει καρπούς φυτών αλλά και ψάρια τα οποία αλιεύει. Στον ελλαδικό χώρο η παρουσία του ανθρώπου κατά την παλαιολιθική εποχή έχει εντοπιστεί στη Θεσσαλία, τη Μακεδονία την Αργολίδα την Κέρκυρα και σε άλλες περιοχές.

Με το πέρασμα του χρόνου έφτιαξαν κι άλλα εργαλεία, όπως το πρώτο πέτρινο τσεκούρι με ξύλινη λαβή, τόξα, μαχαίρια από πέτρα ή κόκαλα ζώων Έφτιαχναν και αγκίστρια, για να ψαρεύουν στα ποτάμια και στη θάλασσα.

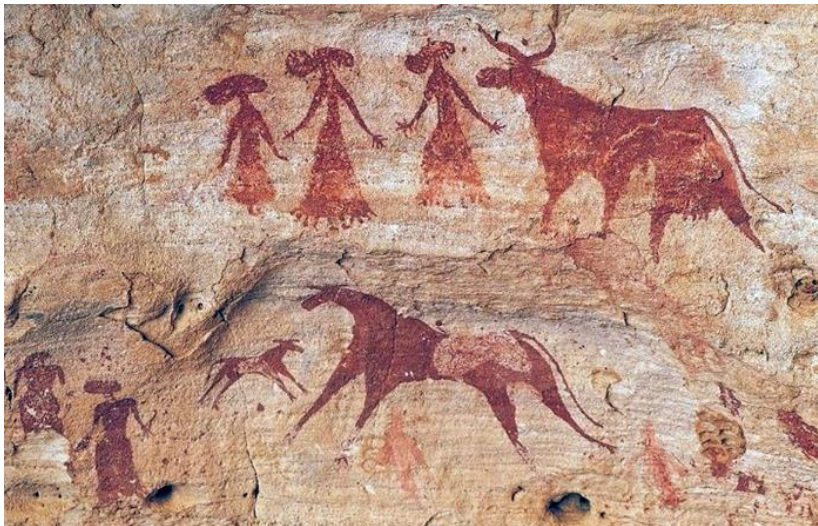
Εικ.1: Τα εργαλεία του ανθρώπου της Παλαιολιθικής Εποχής

Ο «Σοφός Άνθρωπος» ξεκινάει να ενδιαφέρεται για τους νεκρούς συντρόφους του τους οποίους **ενταφιάζει**, πολλές φορές μάλιστα μαζί με διάφορα αντικείμενα

(κτερίσματα) γεγονός που μαρτυρεί τον προβληματισμό και την ανησυχία του ανθρώπου για τη ζωή μετά το θάνατο.

Ο άνθρωπος ανακαλύπτει την τέχνη

Στα **τέλη της παλαιολιθικής εποχής**, ο άνθρωπος ανακαλύπτει την τέχνη. Η **τέχνη** είναι η δημιουργία αντικειμένων ή κατασκευών τα οποία δεν χρησιμοποιούνται για την κάλυψη βασικών αναγκών επιβίωσης αλλά σχετίζονται με δραστηριότητες **διακοσμητικού ή συμβολικού χαρακτήρα**: ζωγραφικές παραστάσεις αγαλματίδια κατασκευασμένα από πηλό, οστά ή λίθο. Κοσμήματα, όπως περιδέραια, βραχιόλια, σκουλαρίκια. Οι πιο γνωστές ζωγραφικές ή εγχάρακτες παραστάσεις, είναι εκείνες που βρέθηκαν στο εσωτερικό σπηλαίων, σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης, οι λεγόμενες **σπηλαιογραφίες** που αναπαριστούν διάφορα ζώα και σε ορισμένες περιπτώσεις και τον άνθρωπο ανάμεσα σε αυτά (**Εικ. 2**).

Εικ. 2: Παλαιολιθική εποχή. Σπήλαιο Αλταμίρα, Ισπανία: Σπηλαιογραφίες

Οι αρχαιολόγοι πιστεύουν ότι οι σπηλαιογραφίες έχουν **μαγική ή συμβολική σημασία**, δηλαδή εκφράζουν την αντίληψη των ανθρώπων για το **μυστήριο της ζωής: τη δημιουργία, την αγωνία για την επιβίωση αλλά και το μυστήριο του θανάτου**. Τότε, ο άνθρωπος αρχίζει να δημιουργεί τη **θρησκεία δηλαδή να πιστεύει σε ανώτερες δυνάμεις που επηρεάζουν τη ζωή του**, ενώ αρχίζει να θάβει και τους νεκρούς συντρόφους του.

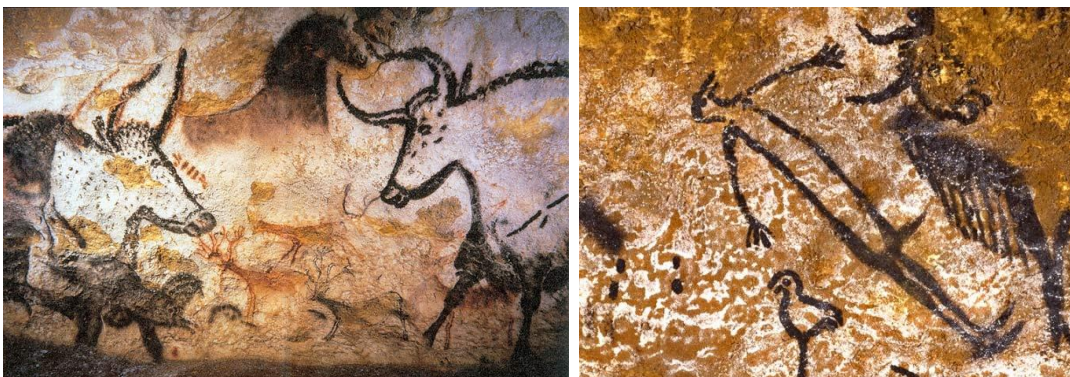
Ξέρεις ότι...

Ο Κοσμάς Τουλούμης στο έργο του *Πριν την Ιστορία*, σ. 40 αναφέρει ότι η τέχνη εμφανίζεται κατά την Παλαιολιθική εποχή μέσα από την κατασκευή αντικειμένων, όπως κοσμήματα και ειδώλια τα οποία τις περισσότερες φορές αναπαριστούν γυναικείες μορφές. Όμως η καλλιτεχνική έκφραση επεκτείνεται και στη διακόσμηση των εργαλείων και των όπλων που χρησιμοποιεί,

καθώς και στη διακόσμηση των σπηλαίων στα οποία κατοικεί, με παραστάσεις ζώων πολλά από τα οποία κυνηγάει για να εξασφαλίσει την επιβίωση του (**Εικ. 3** Παλαιολιθική Εποχή. Σπήλαιο Αλταμίρα, Ισπανία: Σπηλαιογραφία). Έχουν καταμετρηθεί 267 ζώα μεταξύ των οποίων βίσωνες, τάρανδοι, ελάφια, άλογα, μαμούθ, αλλά και αρκούδες, λιοντάρια, ρινόκεροι κ.α. Στην Ευρώπη οι σημαντικότερες σπηλαιογραφίες έχουν εντοπιστεί στη ΝΔ Γαλλία, με σημαντικότερο παράδειγμα το σπήλαιο **Lascaux (Λασκώ)** και στην Ισπανία στο σπήλαιο **Altamira (Αλταμίρα)**.

Ειδικότερα, το σπήλαιο Lascaux ανήκει στη κοιλάδα του ποταμού Vezere στην οποία έχουν εντοπιστεί περίπου 147 προϊστορικές θέσεις από την Παλαιολιθική εποχή και μετά και 25 ζωγραφισμένα σπήλαια. Ήδη από το 1979, η περιοχή έχει αναγνωριστεί ως μνημείο **Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO**, για το μοναδικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για την ιστορία του ανθρώπου από ανθρωπολογικής και εθνολογικής πλευράς, αλλά και για την εξέλιξη της ιστορίας της τέχνης (**Εικ. 4,5**).

Εικ.4,5: Παλαιολιθική Εποχή. Σπήλαιο Lascaux, Γαλλία: Ζώα (δεξιά), Ο άνθρωπος και το πουλί (αριστερά)

2. Νεολιθική Εποχή

Πότε και πώς;

Η μετάβαση στην Νεολιθική Εποχή

Περίπου το **6500π.Χ.** ο πολιτισμός του ανθρώπου περνάει από το στάδιο του τροφосуλλέκτη – κυνηγού της Παλαιολιθικής – Μεσολιθικής εποχής στο πολιτισμό του **γεωργού – κτηνοτρόφου της Νεολιθικής** δηλαδή του ανθρώπου που **παράγει μόνος του την τροφή του.**

Η μετάβαση στη Νεολιθική εποχή ευνοήθηκε από την **αύξηση της θερμοκρασίας**, ο άνθρωπος δημιουργεί **μόνιμους οικισμούς εγκατάστασης**, αναπτύσσει τη **γεωργία** και τη **κτηνοτροφία**. Δημιουργεί λίθινα εργαλεία για το όργωμα της γης, τον θερισμό, το άλεσμα των καρπών (**Εικ. 1**). Επίσης, παράγει κεραμικά σκεύη για την αποθήκευση του πλεονάσματος των γεωργικών προϊόντων αλλά και για την προετοιμασία και το ψήσιμο, του καθημερινού γεύματος, και δίπλα στους γεωργούς – κτηνοτρόφους εμφανίζονται και οι πρώτοι **τεχνίτες**. Παράλληλα εκμεταλλεύεται το μαλλί των ζώων, ή το φυτικό λινάρι για την ύφανση των ενδυμάτων του (οικοτεχνία). Με αυτό τον τρόπο, ο άνθρωπος εγκατέλειψε τη νομαδική ζωή και ξεκίνησε να **χτίζει μόνος του τις κατοικίες του** με ξύλα και πλίνθους, δημιουργώντας τα πρώτα χωριά (**Εικ. 2**).

Εικ. 1: Λίθινα εργαλεία και αντικείμενα του ανθρώπου της Νεολιθικής εποχής.

Εικ. 2: Diospoli, αναπαράσταση οικιών του λιμναίου οικισμού.

Νεολιθική Εποχή				
Περίοδος	Οικονομία	Κλίμα	Τεχνολογία	Επιτεύγματα
Νεολιθική Εποχή 6500-3000π.Χ.	Άνθρωπος-παραγωγός (γεωργός – κτηνοτρόφος)	Αύξηση Θερμοκρασίας	Λίθινα γεωργικά εργαλεία: Άροτρο Δρεπάνι Μυλόπετρα Κεραμικά σκεύη	Μόνιμη Εγκατάσταση Γεωργία – Κτηνοτροφία Τεχνίτες Οικοτεχνία (κεραμική – ύφανση)

Πίνακας 1: Τα χαρακτηριστικά της Νεολιθικής Εποχής

Η «εύφορη ημισέληνος»

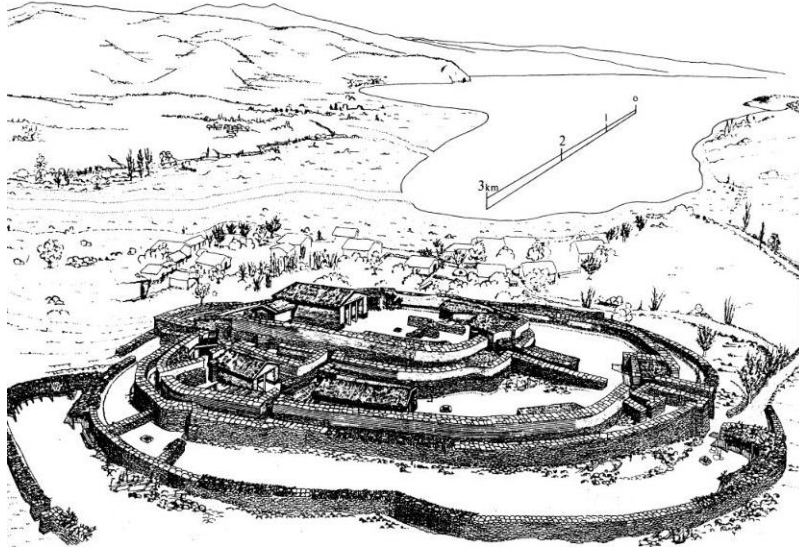
Η γέννηση της γεωργίας, σύμφωνα με ορισμένους αρχαιολόγους, πραγματοποιείται στην περιοχή της **εύφορης ημισελήνου** δηλαδή στο γεωγραφική περιοχή της ανατολικής Μεσογείου που περιλαμβάνει τη Μεσοποταμία, τη Παλαιστίνη και την Αίγυπτο (**Εικ. 3: «Η Εύφορη Ημισέληνος»**

3). Η διάδοση της καλλιέργειας της γης μεταδόθηκε στη βόρειο Αφρική και στην Ευρώπη μέσω του δρόμου της Μ. Ασίας και του Αιγαίου. Τα πρώτα φυτά που καλλιεργεί ο άνθρωπος, τα οποία αποτελούν και τη βάση της διατροφής του, είναι τα δημητριακά.

Η Νεολιθική εποχή στη Ελλάδα

Στον ελληνικό χώρο, νωρίτερα από τη υπόλοιπη Ευρώπη, οι μετάβαση στην οικονομία των Νεολιθικών οικισμών ξεκινάει περίπου το 6500π.Χ. Έχουν εντοπιστεί νεολιθικοί οικισμοί στη Θεσσαλία, Μακεδονία, στα νησιά του Αιγαίου. Γενικότερα, οι νεολιθικοί

οικισμοί εντοπίζονται σε παρυφές ορεινών όγκων, παραλιακές περιοχές και κοντά σε λίμνες και ποτάμια. Ο τύπος των νεολιθικών οικισμών διαμορφώνονται σε τεχνητά διαμορφωμένους λόφους: την «τούμπα» ή «μαγούλα» (Εικ. 4) σε επίπεδους οικισμούς, αλλά και σε λιμναίους οικισμούς, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα το Δισπηλιό στη λίμνη της Καστοριάς (Εικ. 2).

Εικ. 4: «Διμήνη. Νεολιθικός οικισμός. Αναπαράσταση της ακρόπολης του Διμηνίου, Βόλος.

Η οργάνωση της κοινότητας...

Οι κατοικίες, κατά του νεολιθικούς χρόνους ήταν κατασκευασμένες από ξύλα, κλαδιά και λάσπη: ξύλινοι πάσσαλοι μπηγμένοι στο έδαφος στήριζαν την κατοικία άλλοτε υπήρχαν λίθινα θεμέλια και λίθινοι τοίχοι ανάλογα με την περιοχή. **Η οικονομία**, είναι γεωργική-κτηνοτροφική: καλλιεργούνται δημητριακά και όσπρια και εκτρέφονται αιγοπρόβατα, βοοειδή και χοίροι. Οι άνθρωποι είναι οργανωμένοι σε **κοινότητες** οι οποίοι θάβουν τους νεκρούς τους και μάλλον έχουν αναπτύξει τη θρησκεία. **Η γη που καλλιεργούν καθώς και τα ζώα που εκτρέφουν ανήκουν στη κοινότητα και πιθανόν δεν υπάρχει ατομική ιδιοκτησία.**

Η τέχνη...

Κατασκευάζονται διακοσμητικά ή χρηστικά αντικείμενα από λίθο ή οστά καθώς και **κεραμικά σκεύη** τα οποία αρχικά είναι ακόσμητα και αργότερα έχουν ποικίλα σχήματα με έγχρωμες γραμμικές διακοσμήσεις αλλά και μαιάνδρους. Επίσης, δημιουργούνται **ειδώλια από πηλό ή λίθο** κυρίως στον τύπο των καθιστών ή όρθιων γυναικείων μορφών, οι οποίες, ορισμένες φορές, κρατούν και παιδί στην αγκαλιά τους. Σπανιότερα, δημιουργούνται ανδρικές μορφές ή ειδώλια ζώων. **Η ερμηνεία των γυναικείων ειδωλίων σχετίζεται με την λατρεία μια θεάς – μητέρας ή τη σημασία της γυναίκας – μητέρας στη συνέχεια της ζωής (Πιν. 2).**

ΤΕΧΝΗ

ΚΕΡΑΜΙΚΗ

Εικ. 5α: «Πήλινο αγγείο της Αρχαιότερης Νεολιθικής Εποχής, από το Φράγχθι».

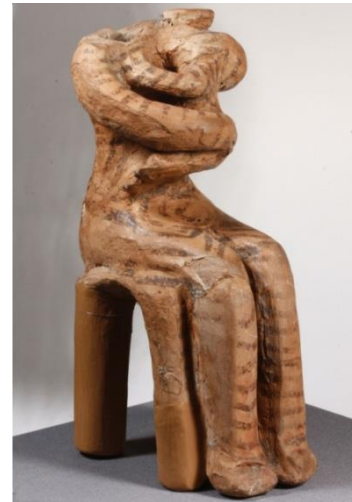

Εικ. 5β: «Πήλινο αγγείο με πολύχρωμο διάκοσμο της Νεότερης Νεολιθικής Εποχής, από το Διμήνι».

ΕΙΔΩΛΙΑ

Εικ. 6α: «Πήλινο γυναικείο ειδώλιο, Ιεράπετρα»

Εικ. 6β: «Πήλινο ειδώλιο γυναικείας μορφής, στον τύπο της Κουροτρόφου, με έγχρωμη γραπτή διακόσμηση, από σπείρες και γραμμές, Βόλος»

Πίνακας 2: Κεραμικά αγγεία και ειδώλια της Νεολιθικής Εποχής.

Ξέρεις ότι...

Η σύγχρονη αρχαιολογία, με βάση νέα αρχαιολογικά δεδομένα τα οποία έχουν εντοπιστεί στον ελληνικό χώρο και χρονολογούνται τη περίοδο της **Μεσολιθικής**

11

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

εποχής, αρχίζει να προβληματίζεται για την καταγωγή του «**Νεολιθικού πολιτισμού**» από την περιοχή της «εύφορης ημισελήνου». Σήμερα, πολλοί αρχαιολόγοι θεωρούν ότι, το πέρασμα από τον άνθρωπο κυνηγό – τροφосуλλέκτη στον άνθρωπο **γεωργό - κτηνοτρόφο** πρόκειται για ένα φαινόμενο **γηγενές, δηλαδή ότι πραγματοποιήθηκε στον ελλαδικό χώρο**. Πιο συγκεκριμένα σε νησιωτικούς οικισμούς, όπως τα Γιούρα στις ΒΑ Σποράδες ή σε παράλιους οικισμούς της ηπειρωτικής Ελλάδας όπως το Φράγχθι, στην Ερμιονίδα της Πελοποννήσου, εντοπίστηκαν ερείπια μόνιμων οικιστικών εγκαταστάσεων, ταφές αλλά και στοιχεία ανάπτυξης της καλλιέργειας δημητριακών, εξημέρωσης των ζώων, κυρίως του χοίρου, καθώς και μαρτυρίες ανάπτυξης της **αλιείας και της ναυσιπλοΐας που καταδεικνύουν πιθανές επαφές μεταξύ των παράλιων οικισμών με τους νησιωτικούς (Εικ. 7).** και της **ναυσιπλοΐας που καταδεικνύουν πιθανές επαφές μεταξύ των παράλιων οικισμών με τους νησιωτικούς (Εικ. 7).**

Εικ.7: Οικισμοί της Μεσολιθικής Εποχής στον Ελλαδικό χώρο.